

Nulägesbild Berga

Inledning

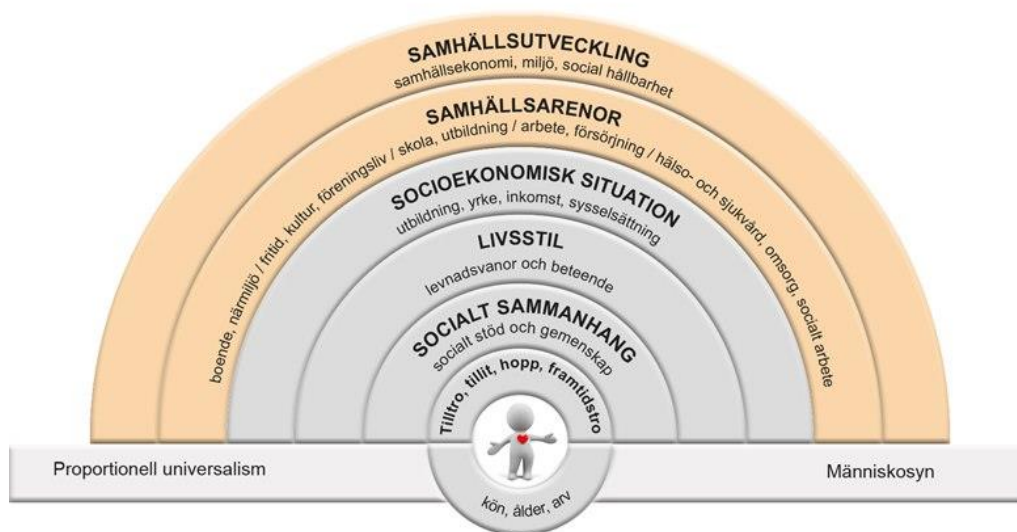
Detta är en nulägesbild som har tagits fram under våren 2020 för att beskriva Berga. Syftet är att ge en samlad beskrivning av området och en kortfattad nulägesbild. Framtagandet sker av kommunen, och perspektivet blir därför främst kommunalt, även om inspel och röster från boende i området också finns med. Denna nulägesbild är en del i arbetet för att motverka segregation och kommer vara utgångspunkt för det fortsatta arbetet när målbilder och handlingsplaner ska tas fram. De indikatorer som redovisas under befolkning kan följas upp årligen eller vid behov för att följa utvecklingen.

Inriktningen för Linköpings kommuns arbete mot segregation är att minska och motverka rumslig segregation som ger negativa effekter för samhället och individen. En lednings- och samordningsmodell har tagits fram med syftet att strukturera och effektivisera kommunens insatser mot segregation samt trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder. Insatserna fokuseras främst till de tre områden där flest invånare med svagare socioekonomi bor; Skäggetorp, Berga och Ryd. Det är viktigt att de som lever i dessa stadsdelar får samma förutsättningar och möjligheter som de som bor i andra delar av Linköpings kommun.

Bakgrund

Segregation handlar om att människor med olika bakgrund – som socioekonomisk status, etnicitet eller demografi – lever åtskilda. Till exempel att de bor i olika områden, går i olika skolor och arbetar på olika arbetsplatser eller inom olika yrken. Det handlar inte bara om att dessa bostadsområden, skolor, arbetsplatser, yrken etc är åtskilda utan om att de har olika status och påverkar människors livsvillkor och hälsa på olika sätt, till exempel att barn som växer upp i olika områden har olika förutsättningar i livet.

För att uppnå en god och jämlik hälsa krävs att människor ges likvärdiga villkor och förutsättningar. En individs hälsa påverkas av en mängd olika faktorer som på olika sätt och på olika nivåer samspelar med varandra. Vissa är förutbestämda medan andra kan påverkas av samhället eller individen. I bilden nedan illustreras dessa villkor och förutsättningar i det som ofta benämns som hälsans bestämningsfaktorer, vilket är allt från genetiska faktorer till strukturella faktorer såsom generella socioekonomiska, kulturella och miljömässiga förhållanden. Ojämlighet i hälsa skapas av att olika grupper i samhället har systematiskt olika livsvillkor och levnadsvanor.

Östgötamodellen för jämlik hälsa – ett samspel mellan individ, miljö och samhälle”. Orange färg markerar de samhälleliga förutsättningar som är avgörande för de individuella (grå) bestämningfaktorerna för hälsa

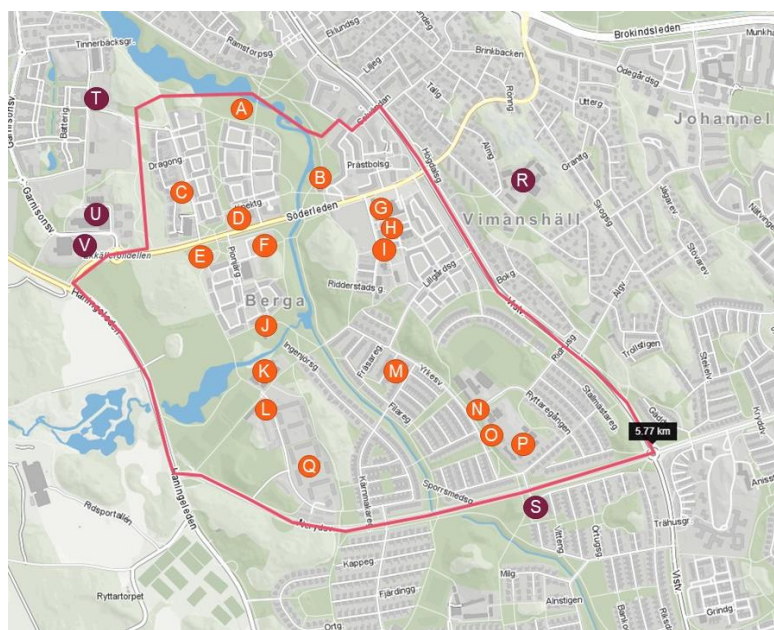
Grunden i proportionell universalism är att alla ska kunna nås av insatser men att insatserna behöver vara i olika form och intensitet utifrån individernas behov. I de prioriterade områdena i Linköping lever många människor med liknande utmaningar tillsammans, åtskilda från andra socioekonomiska grupper. Varje steg nedåt i den sociala hierarkin, exempelvis nivå på utbildning, inkomst eller yrke, innebär sämre hälsa. Det går att se många samband mellan den statistik som redovisas i denna nulägesbild och det understryker ytterligare vikten av att arbeta för att ge alla människor likvärdiga villkor utifrån sina förutsättningar.

Några exempel är att:

- Arbetslöshet har samband med kortare livslängd, ökad risk för hjärt-kärlsjukdom, ohälsosamma levnadsvanor och psykisk ohälsa.
- Personer med förgymnasial utbildning har i genomsnitt sex år kortare återstående livslängd än de med eftergymnasial utbildning.
- Depression är mer än dubbelt så vanligt bland personer med ekonomiska svårigheter
- Att leva i en familj med ekonomisk utsatthet påverkar barns välmående, boende och skolresultat.
- Ungdomar som upplever att familjen har en dålig ekonomi uppger ohälsa och riskbeteenden och har en lägre framtidstro jämfört med ungdomar som upplever att familjen har en god ekonomi.
- Att kunna påverka sin tillvaro är en betydelsefull faktor för hälsan. De som själva kan planera och styra sina liv har i större utsträckning en bättre hälsa än de som inte kan detta.

Beskrivning av området

Berga planerades i slutet av 1950-talet och byggdes ut under 1960-talet. Berga har stora sammanhängande grönområden med gång- och cykelstråk. Längs Tinnerbäcken, som rinner genom stadsdelen, finns stora friytor för promenad, lek och rekreation. Bebyggelsen består till största del av flerbostadshus (82%) Flerbostadshusen ligger samlade i grupper i den norra och västra delen av Berga. Dessutom finns det många småhus (18%), främst radhus och kedjehus, med äganderätt. De största fastighetsägarna i Berga är Stångåstaden, Heimstaden och Riksbyggen. HSB förening med bostadsrätter finns också.

- A. Aktivitetspark
- B. Berga kyrka
- C. Förskolan Linden
- D. Förskolan Knektgatan
- E. Gruppboende Söderleden 41
- F. Berga vårdboende
- G. Berga centrum. Mataffär, vårdcentral, Folk tandvård, Familjecentral m.m.
- H. Förskolan Lianen
- I. Berga by
- J. Berga scoutkår
- K. Bäckskolan F-6
- L. Förskolan Konstruktörsgratan
- M. Gruppboende Yrkesvägen 2
- N. Förskolan Ridhusgatan
- O. Ånestads vårdboende
- P. Lillgårdsskolan F-6
- Q. Konstruktörsgratan serviceboende
- R. Ånestadsskolan F-9
- S. Mataffär
- T. Ekkälleskolan
- U. Kunskapskolan
- V. Mataffär, gym, restaurang

Kartan visar service och mötesplatser i och i närheten av Berga

Kommunala verksamheter och service

I Berga centrum finns bland annat dagligvarubutik, apotek, postombud och vårdcentral med bl a specialistmottagningar, distriktsköterskemottagning och barnavårdcentral samt folktandvård. I Berga centrum finns en familjecentral med barnavårdcentral, öppen förskola för barn i åldrarna 0-5 år samt Råd & Stöd. Områdesarbete Berga (socialtjänst) finns i området.

I Berga finns Bäckskolan, som är en kommunal grundskola för åk F-6. Lillgårdsskolan är en fristående skola med undervisning från förskoleklass t.o.m. åk 6. I Berga finns inget högstadium utan de flesta elever går i omkringliggande skolor som ex Ånestadsskolan. Inom stadsdelen finns det fem förskolor varav fyra kommunala och en enskild, samt ett familjedaghem. Stödboende och äldreboende finns också i området.

Aktivitetsparken i Berga är en viktig och välanvänd mötesplats utomhus.

Aktörer och samverkan i Berga

I Berga finns olika former av samverkansstrukturer upparbetade. Stadsdelssamordnaren uppger sig ha goda kontakter med aktörer i området och samverkan fungerar i stort bra.

Lokala nätverket

Det lokala nätverket består av olika aktörer verksamma i området. Fastighetsägarna Stångåstaden, HSB och Heimstaden deltar. Lokala medarbetare från kommunen så som rektorer, fältverksamhet, kuratorer, områdesbaserad socialtjänst, samt representanter från de fristående skolorna Lillgårdsskolan och Kunskapsskolan.

Nätverket träffas varannan månad, ofta kring ett särskilt tema. Lokala nätverket leds och samordnas av stadsdelssamordnare. Fastighetsägarna Riksbyggen och centrumägaren ingår ej.

Samverkansrådet i Berga

Samverkansrådet i Berga består av ungefär 50 medlemmar, på mötena brukar ungefär 30 st delta. De kommer från alla möjliga verksamheter i Berga, även föreningslivet. Stadsdelssamordnaren är kommunal representant. Samverkansrådet träffas fyra gånger per år.

Permanent samverkansgrupp

En permanent samverkansgrupp kring Bäckskolan finns med bland annat områdesbaserad socialtjänst, råd & stöd, skolor och förskolor.

Samverkan mellan fastighetsägarna

En fastighetsägarförening finns.

Områdesbaserad socialtjänst

Områdesbaserad socialtjänst finns i Berga sedan 2017 och upplevs fungera bra.

Familjecentralen

Familjecentralen är en mötesplats för barnfamiljer som består av Råd & Stöd, öppna förskolan och barnavårdscentralen (BVC).

Svenska kyrkan

Svenska kyrkan är en stabil och aktiv aktör i området.

Samverkan i Berga By

Arbete pågår för att etablera och öppna Berga by. Tanken är att områdesbaserad socialtjänst, biblioteket, Kontakt Linköping och ungdomsverksamheterna ska samverka och finnas på samma plats och att det ska bli en mötesplats i Berga som många saknat.

Föreningar och civilsamhälle

Stadsdelssamordnaren har kontakt med föreningar och civilsamhället. Det finns ungefär 10-12 föreningar verksamma i Berga men de är mer eller mindre aktiva och synliga. En fotbollsförening för killar saknas i Berga men finns i omkringliggande områden. Fotboll för tjejer drivs av Bollihop. Champion Takewondo är också en aktiv förening i området. Det finns ett stort engagemang för Berga bland de som bor i området.

Utvecklingsplaner

I Berga byggs nu nya lägenheter i flerbostadshus väster om centrum, i kvarteret Lavinan (kallas Berga park). De första nya boende har redan flyttat in. Det finns även en pågående detaljplan för kvarteret Ljushuvudet 2. m.fl som gäller utbyggnad av Bäckskolan, och eventuell idrottshall. Eventuellt nytt äldreboende ingår också i planarbetet.

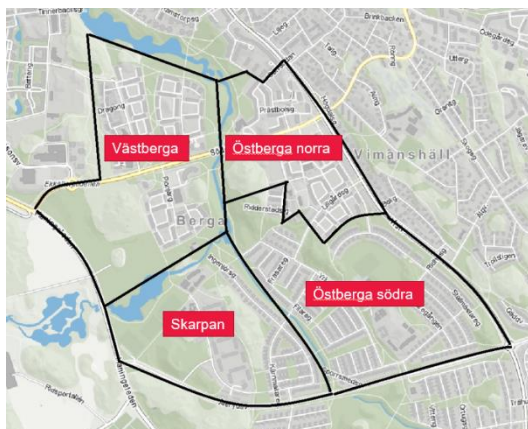
Inom Stadsbyggnadsprojekt Berga planeras ytterligare 500-700 nya bostäder i flerfamiljshus och småhus. Det planeras även för en ny skola, förskola samt parkeringshus. Visionen är att koppla ihop Berga, Södra Ekkällan och City. En ny å-promenad samt en tydlig entré mot Tinnerö eklandskap ska också skapas. Detaljplanearbete pågår och samråd planeras till hösten 2020. Utbyggnaden kommer pågå under flera år.

Utveckling pågår av Berga by, det ska bli en mötesplats för boende i området och en väg in till kommunen. Områdesbaserad socialtjänst, bibliotek, kontakt Linköping och Ungdomsverksamheten kommer finnas samlade och samverka.

Befolkning

År 2019 bodde strax över 7000 personer i Berga.

Berga kan delas in i fyra områden, Västberga, Östberga norra, Östberga södra och Skarpan. Områdena skiljer sig åt både gällande utformning och befolkning. Det finns mycket stora socioekonomiska skillnader inom Berga.

Nedan följer 13 indikatorer att följa upp över tid. De flesta är redovisade på områdesnivå, dvs för Berga, och jämförs främst med Linköping totalt. Vissa är redovisade på en lägre nivå, kallad Deso-nivå. Berga består av fyra olika Deso-områden som kallas för Västberga, Östberga norra, Östberga södra och Skarpan.

Könsuppdelad statistik anges där det finns tillgängligt och har bedömts vara relevant. Statistiska urval och resonemang är komplext och framtagna statistik gör inte anspråk på att vara heltäckande utan ge en övergripande nulägesbild av området.

Uppgifterna är framtagna av enheten Analys och utredning, Linköpings kommun, mars 2020, om inte annat anges.

1. Hushållens ekonomi

Andel hushåll i Berga med låg, medel och hög ekonomisk standard.
Procentuell fördelning år 2017

	Låg ekonomisk standard	Medel ekonomisk standard	Hög ekonomisk standard
Berga	32,8	64,0	3,3

Med låg ekonomiska standard avses hushåll som har en disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är 60 procent eller lägre än medianen i riket. Med hög ekonomisk standard avses hushåll med en disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är 200 procent eller högre än medianen i riket.

Som jämförelse hade Linköpings kommun totalt följande procentuella fördelning mellan låg, medel och hög ekonomisk standard år 2018.

	Låg ekonomisk standard	Medel ekonomisk standard	Hög ekonomisk standard
Linköping totalt	15,3	78,1	6,6

2. Barn 0-17 år i ekonomiskt utsatta familjer

År 2017 fanns det 815 barn 0-17 år i Berga som levde i relativ fattigdom, det vill säga i hushåll med låg ekonomisk standard.

Det innebär att 50,5 % av alla barn och unga 0-17 år i Berga lever i hushåll med låg ekonomisk standard. Stora variationer finns inom Bergas olika delar, se nedan.

	Låg ekonomisk standard	Medel ekonomisk standard	Hög ekonomisk standard
Andel barn och ungdomar 0-17 år			
Västerberga	65,9	34,0	
Österberga norra	62,6	36,4	1,0
Skarpan	21,7	75,7	2,6
Österberga södra	2,3	93,2	4,5
Berga totalt	50,5	48,2	1,3

I Linköping totalt var motsvarande siffra 19,4% år 2017.

3. Utbildningsnivå

Procentuell fördelning av befolkningen 20-64 år efter utbildningsnivå, år 2018

	För-gymnasial utb.	Gymnasial utb.	Kort efter-gymnasial utb.	Lång efter-gymnasial utb.	Uppgift saknas
Västerberga	23,7	34,4	13	23,3	5,6
Österberga norra	20,3	37,1	14,7	24,2	3,8
Skarpan	7,1	40,7	21,2	29,9	1,1
Österberga södra	3,3	33,5	16,4	46,1	0,7
Berga totalt	17,2	36,1	15,3	27,7	3,7

Som jämförelse var fördelningen i Linköping totalt enligt nedan år 2018.

	För- gymnasial utb.	Gymnasial utb.	Kort efter- gymnasial utb.	Lång efter- gymnasial utb.	Uppgift saknas
Linköping totalt	8,5	35,6	19,1	34,3	2,6

4. Förvärvsfrekvens

Förvärvsfrekvens för befolkningen 20-64 år uppdelat på kön
År 2010 och år 2018

	2010			2018		
	Män	Kvinnor	Båda könen	Män	Kvinnor	Båda könen
Västerberga	48,5	37,9	43,4	64,8	49,8	57,6
Österberga norra	49,6	44,5	47,0	67,6	54,2	61,1
Skarpan	74,6	74,5	74,5	79,5	71,8	75,7
Österberga södra	88,2	87,0	87,6	91,0	92,1	91,5
Berga totalt	57,9	52,1	55,1	71,5	60,6	66,2

Som jämförelse hade Ekängen, som har högst förvärvsfrekvens, 91,3% totalt för båda könen år 2018. För Linköping totalt var förvärvsfrekvensen år 2010 72,4% för män och 70,9% för kvinnor. År 2018 var den 77% för män och 75,1% för kvinnor.

Förvärvsfrekvensen har ökat sedan år 2010 i hela kommunen liksom i Berga.

5. Ekonomiskt bistånd

Andel personer i åldern 18 år eller äldre som uppburit ekonomiskt bistånd någon gång under året var år 2017 10,8% i Berga. För hela kommunen var andelen 3,5%.

6. Accumulerad flyttning av förvärvsarbetande till och från stadsdelen

Inväntar siffror

7. Andel personer med utländsk bakgrund

I Berga hade 48,4% utländsk bakgrund år 2019.

8. Andel inskrivna barn i barnomsorg

Inväntar siffror

9. Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram

Vårterminen 2020 blev 52 % av eleverna som bor i socialt utsatta områden behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, jämfört med 88% för övriga elever i Linköpings kommun.

Beräkningen är gjord vt 2020, utifrån betyg i åk 9 från kommunala skolor för elever som bor i socialt utsatta områden jämfört med elever som bor i övriga Linköping. I gruppen socialt utsatta områden ingår elever som bor i Skäggetorp samt delar av Berga och delar av Ryd (indelningen gjordes 2018 utifrån NYKO-områden).

10. Valdeltagande

Valdeltagandet var i valet till kommunfullmäktige år 2018 78,1% i Berga. I Linköping totalt var det 86,6%.

11. Karies bland barn och unga

Andel kariesfria barn och ungdomar som besökt folktandvården i Berga var år 2019 69%. (avser en sammanställning av undersökningar av 3, 6, 12, 16 och 19-åringar) Genomsnittet från Folktandvårdens åtta mottagningar var 67,75% andel kariesfria barn och ungdomar 2019)¹

12. Upplevd trygghet

Andel som anger att de känner sig trygg ute ensam sen kväll i sitt bostadsområde.

Polisen börjar göra årlig undersökning 2020, finns ännu inget värde.

13. Andel aktiva i idrottsförening i området

(7-20 år) utifrån postnummer

Inväntar siffror

¹ Uppgifter från Region Östergötland

Trygghet och säkerhet

EST- Effektiv samverkan för trygghet

Linköpings kommun har under våren 2020 börjat arbeta med en modell för effektiv samordning av trygghet, kallad EST. En samordningsgrupp bestående av Säkerhetsenheten på Linköpings kommun, Stångåstaden AB (företrädare fastighetsägarna) och Polismyndigheten träffas veckovis och gör utifrån inrapporterade incidenter en veckorapport för status i områdena Skäggetorp, Berga och Ryd. En skala med fyra nivåer används för att klassificera områdena.

<p>1 Brottslighet och andra otrygghetsskapande fenomen förekommer i området men <u>bedöms inte på ett betydande sätt</u> påverka invånare eller andra som vistas eller är verksamma i området på ett negativt sätt.</p>	<p>2 Brottslighet och andra otrygghetsskapande fenomen förekommer i området <u>och bedöms att i begränsad utsträckning</u> påverka invånare eller andra som vistas eller är verksamma i området på ett negativt sätt.</p>	<p>3 Brottslighet och andra otrygghetsskapande fenomen förekommer i området och <u>bedöms på ett betydande sätt</u> påverka invånare eller andra som vistas eller är verksamma i området på ett negativt sätt.</p>	<p>4 Brottslighet och andra otrygghetsskapande fenomen förekommer i området och <u>bedöms på ett akut eller omfattande sätt</u> påverka invånare eller andra som vistas eller är verksamma i området på ett negativt sätt.</p>
---	---	--	--

Berga hade fram till maj nivå 1- Grön men höjdes i mitten av maj till nivå 2- Gul. Det innebär att det nu förekommer brottslighet och andra otrygghetsskapande fenomen i området och bedöms att i begränsad utsträckning påverka invånare eller andra som vistas eller är verksamma i området på ett negativt sätt.

Det förekommer regelbundet samlingar av ungdomar vilket skapar oro, främst kring centrum. Det har även förekommit en del cykelstölder och skadegörelse. Flera mindre bränder har anlagts i området men efter insatser från flera aktörer verkar det ha lugnat sig nu. Polisen har haft hög närvaro i området efter ryktesspridningar och oro kring uppgörelse bland kriminella. Rapporter om öppen narkotikaförsäljning vid centrum finns.

Trygghetsmätning 2018

Stiftelsen Tryggare Sverige gjorde år 2018 på uppdrag av kommunen en Trygghetsmätning och analys av ett antal områden i Linköpings kommun. Berga var ett av dem. I undersökningen fick Berga ett problemindex på 1,16. Linköpings kommun som helhet fick 1,46. Resultatet för Berga var i den undersökningen mycket bra, mellan 1,10 – 1,40 indexpoäng indikerar att situationen är bra. Svarsfrekvensen i Berga var 51%. Det finns misstankar om att de flesta som svarade bor i den södra delen av Berga vilket gör resultatet missvisande.

I intervjuer som genomfördes med nyckelpersoner beskrivs Berga mestadels som ett lugnt, men segregerat, område. De kriminella aktiviteter som genomförs i området beskrivs framför allt som en dold brottslighet. Dock visar platsbesök på att det finns variationer inom Bergas olika delar gällande den fysiska miljön och det finns förbättringar att göra för att ytterligare öka den upplevda tryggheten.

Röster från området

En omfattande medborgardialog- Bergadialogen genomfördes år 2017-2018. Några av de saker som lyftes upp återkommande av flera och som är viktiga att ha med i det fortsatta arbetet i området var:

- Många trivs att bo i Berga. Mycket är tryggt och trivsamt
- Området har oförtjänt/orättvist rykte
- Arbetslöshet och sysslöshet skapar oro och avsaknad av sammanhang för många
- Trångboddheten är stor i delar av stadsdelarna
- Problem med bristande respekt för gemensamma ytor och regler, ex nedskräpning, sopsortering och tvättstugeregler som inte följs
- Tjejerna är osynliga – får/vill inte vara ute
- Fler mötesplatser efterfrågas, exempelvis café och bibliotek. Även studiecirkel: läxhjälp, hjälp att ta körkort, dansa, skapa musik och få hjälp med att förbereda sig för vuxenlivet
- Centrum känns otryggt och det efterlyses närpolis
- Olika kulturella koder, konflikter
- Samarbete mellan skolorna behövs
- Hur får vi medborgarna att röra sig till andra stadsdelar?
- Information på flera språk behövs i området
- Kommunen startar projekt som aldrig följs upp
- Kommunen bidrar till att stigmatisera stadsdelarna – viktigt hur vi kommunicerar om stadsdelen

Styrkor och skyddsfaktorer i Berga

- Bergas läge, är enkelt att ta sig dit och till andra områden. Stor potential att integreras väl i staden.
- Det finns redan variation av boendetyper och blandad befolkning. Nya bostäder byggs nu- ännu större integration.
- Det finns ett stort engagemang bland de boende för sitt område.
- Det finns en tillit till kommunen som har byggts upp under lång tid. (men den är tyvärr skör och kan raseras snabbt)
- Aktivitetsparken, viktig mötesplats utomhus.
- Områdebaserad socialtjänst och familjecentralen. Arbete enligt Rinkebymodellen.
- Berga by (när det kommer igång) Finns potential både som en mötesplats och service till medborgarna samt samverkan och synergier mellan de kommunala verksamheterna.

Utmaningar och knäckfrågor

- Stora socioekonomiska skillnader, stor intern segregation, inom stadsdelen. Finns många människor som lever i en utsatt situation.
- Det saknas naturlig, offentlig mötesplats i Berga. Berga centrum fungerar inte som det, är en samlingsplats för ungdomar. Berga C är en av ytterstadens noder.
- Fler behöver få jobb och sysselsättning. Barn och unga behöver förebilder som går till jobbet.
- Olika former av kriminalitet förekommer som skapar otrygghet.
- Unga barn och unga dras tidigt in i kriminella miljöer
- Tidiga insatser i tidiga år behövs för att fånga upp barn med riskfaktorer.
- Det finns ett stort utanförskap, hög arbetslöshet, trångboddhet m.m. Medborgarna har stort behov av samhällsvägledning och stöttning och hjälp att integreras i samhället.
- Det finns bland vissa en bristande tilltro till myndigheter och kommunen, och att vi kan erbjuda stöd och skydd.
- Bäckskolans elevsammansättning och resultat. Mycket hög andel med annat modersmål än svenska, skolan väljs bort av vissa.
- Kriminalitet som ex narkotikaförsäljning, skadegörelse och ungdomsgrupper som skapar oro förekommer.
- Fritidsutbudet för barn och unga i området. Behövs mer utåtriktad fritidsverksamhet för barn (10-12 åringar)? Behövs mer för ungdomar? Behövs mer för de som inte vill eller kan ingå i organiserad verksamhet?
- Det lokala föreningslivet är förhållandevis svagt. Kan föreningslivet stärkas? Kan samverkan mellan föreningar och kommunen stärkas?
- Det finns få platser för arbetsträning och praktik i Berga (få näringsidkare).
- Bättre samverkan med fastighetsägarna. (Fastighetsägarförening på gång)
- Skolelevernas busskort fungerar inte på kvällar och helger, svårt för dem att röra sig till andra delar av Linköping och ta del av fritidsutbud.
- Viktigt med attraktiv allmän platsmark – Vad mer behövs? Kan boende involveras? Medborgardialog kring stadsbyggnadsprojektet.